

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

46

НАУКОВО-
МЕТОДИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ

Матеріали конференції

*Перспективи розвитку
науково-методичного забезпечення навчального
процесу в умовах запровадження нового
Закону України «Про вищу освіту»*

ОДЕСА 2015

Матеріали друкуються відповідно до рішення 46-ї науково-методичної конференції ОНАХТ “Перспективи розвитку науково-методичного забезпечення навчального процесу в умовах запровадження нового Закону України «Про вищу освіту»”, яка проходила 8–10 квітня 2015 року.

Склад редакції: Єгоров Б.В., д-р техн. наук, професор,
Трішин Ф.А., канд. техн. наук, доцент,
Загорученко М.В., канд. техн. наук, доцент,
Капрельянц Л.В., д-р техн. наук, професор,
Кананихіна О.М., канд. техн. наук, доцент,
Мураховський В.Г., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Волков В.Е., д-р техн. наук, професор,
Крусір Г.В., д-р техн. наук, професор,
Кручек О.А., канд. техн. наук, доцент,
Корнієнко Ю.К., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Нарушевич-Васильєва О.В., канд. філол. наук, доцент.

різні прийоми такі як: графічна систематизація за допомогою таблиць або кластерів, розповідь – припущення за ключовими словами, складання списку «відомої інформації» і т. д. Робота на даній стадії здійснюється як індивідуально, так і в групах. Всі вживані на стадії виклику прийоми сприяють формуванню пізнавального інтересу до предмета.

Друга стадія – стадія осмислення. На даній стадії відбувається перше знайомство з новою інформацією, представленою або у вигляді лекції, або фільму (фільми: «Історія математики», «Геометрія Всесвіту», «Математика и красота», «Секретные коды», АСАДЕМІА. Михаил Цфасман «Как и зачем мы занимаемся математикой», АСАДЕМІА. Николай Андреев «Математические этюды», лекція «Математика і математики», «Фрактали»), або тексту підручника (кафедра забезпечена двома навчальними посібниками та методичками по всіх розділах). Далі відбувається аналіз нових знань, співвіднесення їх раніше вивченими і систематизація старих і нових знань. Цьому сприяють такі прийоми як: ведення записів (подвійні щоденники, бортові журнали), маркування з використанням значків «+», «-», «?», «V» («+» – те, що стало цікавим і несподіваним, «-» – те, що суперечить уявленням, «?» – те, про що хотілося б дізнатися докладніше, «v» – те, що вже відомо), пошук відповідей на поставлені в першій частині питання і т. д. Учні на стадії осмислення вчать формулювати висновки, робити висновки, працюючи індивідуально і в парах.

Для третьої стадії – стадії рефлексії – характерна творча переробка, аналіз, інтерпретація і оцінка вивченої інформації. На даній стадії початкові уявлення по досліджуваному предметі переформовуються шляхом включення в них нових понять. На цій стадії застосовуються такі методичні прийоми як: заповнення кластерів, таблиць, встановлення причинно-наслідкових зв'язків між блоками інформації; повернення до ключових слів, логічним ланцюжках, вірним і невірним твердженнями; організація усних і письмових круглих столів і дискусій; написання творчих робіт; відповіді на поставлені запитання; дослідження з окремих питань теми і т. д. Можливі різні форми роботи: фронтальна, групова та індивідуальна.

КОМБІНУВАННЯ ТРАДИЦІЙНИХ І ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ У ПРОЦЕСІ ЕКОНОМІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ

В.І. Колесник

У даний час інтерактивні методи навчання знаходять все більш широке застосування в навчальному процесі, оскільки істотно підвищують його ефективність, причому не тільки на лекціях, але і на практичних (семінарських) заняттях. Розглянемо цю важливу частину навчального процесу щодо економічного циклу навчання студентів по курсам «Економіка підприємства» і «Економіка і організація виробництва».

Як відомо, в ході навчання можуть застосовуватися як традиційні методи навчання, так і активні і інтерактивні методи, причому різниця між двома останніми полягає в тому, що інтерактивні орієнтовані на ширшу взаємодію студентів не тільки з викладачем, але і один з одним і на домінування активності студентів в процесі навчання. Місце викладача на інтерактивних заняттях зводиться до направлення діяльності студентів на досягнення цілей заняття. Викладач також розробляє план заняття (зазвичай, це інтерактивні вправи і завдання, в ході виконання яких студент вивчає матеріал).

Найбільш відомими є наступні інтерактивні методи:

- Круглий стіл (дискусія, дебати)
- Мозковий штурм (мозкова атака)
- Ділові ігри
- Case-study (аналіз конкретних ситуацій, ситуативний аналіз)
- Майстер клас

Розглянемо важливий, на наш погляд, питання співвідношення традиційних і нетрадиційних (активних та інтерактивних) методів навчання на різних стадіях практичної частини навчального курсу. Так, на перших практичних заняттях доцільно, разом з переважним використанням традиційних методів навчання (опити, тестування, вирішення завдань) застосовувати методи, засновані на спонуці інтересу і активності студентів, насамперед інтерактивні дискусії, де студенти активно обговорюють задану проблему не тільки з викладачем, але і між собою, а іноді – мозковий штурм, але в легкій ігровій формі. Це пояснюється тим, що на перших заняттях викладачеві необхідно детально познайомитися з групою в цілому і з кожним студентом в плані його особистих якостей, деяких психологічних особливостей, а також рівня його підготовки. Результатом також можуть з'явитися рекомендації викладача по розбиттю учених на малі групи для ефективної подальшої роботи. Основне завдання початкової фази практичного циклу занять – налагодження ефективної взаємодії з більшістю студентів і спонукати їх інтересу до предмету, який вивчається.

Ближче до середини курсу можна переходити до використання методів, що вимагають деякої підготовки навчених, таких як круглий стіл, дебати, аналіз конкретних ситуацій, ситуативний аналіз, більшість з яких заснована на роботі студентів у малих групах. При цьому використання традиційних методів навчання вже не є переважним і визначається викладачем виходячи з міркувань целесообразності при освоєнні тієї або іншої теми. Слід також відзначити, що більшість цих методів вимагають від викладача наявності заздалегідь розроблених і апробованих матеріалів. Особливе значення тут мають так звані «мертві» і «живі» кейси. До «мертвих» кейсів можна віднести кейси, в яких міститься вся необхідна для аналізу інформація. Щоб «пожваввити» кейс, необхідно побудувати його так, щоб спровокувати студентів на пошук додаткової інформації для аналізу. Це дозволяє кейсу розвиватися і залишатися актуальним тривалий час.

Надалі при успішному застосуванні цих методів до кінця другої частини курсу можливе проведення ділової гри, вимагаючої найбільш ретельної

ВПРОВАДЖЕННЯ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ПРОГРАМИ САПР AUTOCAD – ШЛЯХ ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ	
Г.В. Коркач, С.М. Павловський, Т.Є. Лебеденко, О.М. Котузаки	146
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ» У СУЧАСНИХ УМОВАХ	
О.І. Данилова	148
МОДУЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ	
О.О. Євтушевська	149
ПРО ПРЕДМЕТ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ	
Є.О. Григор'єв, Г.М. Павленко, Т.І. Ткачук	150
СУЧАСНІ ПАРАДИГМИ ТА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТІСНОГО ЗНАННЯ ЯК АКЦЕНТИ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
О.М. Герєга	151
ПЕРСПЕКТИВИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	
Л.Я. Донець, С.О. Смірнова	152
ПРО СТРУКТУРУ ТА ЗМІСТ ІНЖЕНЕРНОЇ ГРАФІКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	
О.А. Краснодарська	153
МУЛЬТИМЕДІЙНІ ПРЕЗЕНТАЦІЇ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ	
В.М. Петров	155
ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИ ВИВЧЕННІ ПИТАНЬ З ОХОРОНИ ПРАЦІ В ГАЛУЗІ	
З.М. Сахарова	156
ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН КАФЕДРИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ	
О.А. Нетребський, В.М. Лисюк	157
ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ПІДВИЩЕННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ З ДИСЦИПЛІНИ «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»	
О.А. Нетребський, С.М. Неменуца	160
ДЕЯКІ АСПЕКТИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «ПРОГРАМУВАННЯ МОБІЛЬНИХ ПРИСТРОЇВ» У ВНЗ	
Н.В. Кальмус	162
ЯК ПРОВЕСТИ ЕФЕКТИВНУ ЛЕКЦІЮ?	
Н.В. Ліщенко	163
РОБОТА З ЮРИДИЧНОЮ ЛІТЕРАТУРОЮ ТА ЗАКОНОДАВЧОЮ БАЗОЮ ПІД ЧАС САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	
В.О. Орлова	164
ВИВЧЕННЯ НОВИХ ПОНЯТЬ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КОДЕКСУ НА ЗАНЯТТЯХ ЗІ СТУДЕНТАМИ ОНАХТ	
І.А. Осадча	166
СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ СПЕЦІАЛІСТІВ- ПИВОВАРІВ	
І.В. Мельник	167
ДЕЯКІ МЕТОДИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ МАТЕМАТИЧНОЇ ОСВІТИ У ВИЩИХ ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	
Н.В. Нужна	168
КОМБІНУВАННЯ ТРАДИЦІЙНИХ І ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ У ПРОЦЕСІ ЕКОНОМІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ	
В.І. Колесник	169
ЗНАЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ФОРМУВАННІ ПРИЙНЯТТЯ ЕФЕКТИВНИХ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ	
О.П. Ощепков	171
РОЛЬ ДИСЦИПЛІН ХІМІЧНОГО НАПРЯМКУ В НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	
С.П. Решта	172
ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ КУРСУ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»	
О.Г. Шишко	173